

Program Ekologiczny dla przedszkolaków - Zielony Zakątek -

**Zespół Przedszkola nr 43 „Kolorowe” we Wrocławiu
Rok szkolny 2020/2021 Czas realizacji projektu marzec – czerwiec’2021**

Wstęp...

W naszej placówce pracuje w oparciu o koncepcję pedagogiki Plany Daltońskiego – Kolorową Edukację, która umożliwi wychowanie dziecka „ku przyszłości” by stało się samodzielną jednostką, która bez trudu sprosta różnorodnym wyzwaniom, jakie napotka na swojej drodze. Małe dziecko aktywnie i bardzo spontanicznie wchodzi w relacje ze środowiskiem społeczno – przyrodniczym. Nawiązuje żywy i silny kontakt z przyrodą. Jest gotowe do poznawania przyrody i jej ochrony. Dziecko powinno mieć umożliwiony bezpośredni kontakt z przyrodą przez:

- Obserwację,
- Eksperymentowanie,
- Badanie.

Poprzez takie działania podejście dziecka do przyrody i jej ochrony staje się bardziej osobiste i emocjonalne. Dlatego już w przedszkolu dziecko powinno poznawać piękno otaczającego nas świata i potęgę przyrody. Należy uświadamiać mu fakt, że człowiek, zwierzęta, rośliny i przyroda martwa stanowią część tego samego środowiska i mają w równym stopniu prawo do istnienia. Od najwcześniejszych lat należy rozpocząć kształtowanie właściwej postawy człowieka wobec środowiska. Świadomość człowieka kształtuje się przez całe życie, jednak jej podstawy każdy zdobywa w dzieciństwie, kiedy jest wrażliwy na wszystko, co go otacza.

Program ekologiczny do realizacji w roku szkolnym 2020/2021 – w okresie marzec – czerwiec powstał na bazie doświadczeń naszego zespołu oraz bajki „Nowelka przyrodnicza Babuni Eugenii Pszczelarskiej” napisanej przez Zespół Przedszkola nr 43 „Kolorowe”, jako kontynuacji bajki z 2018 roku „Opowieści czarującej Pszczółki Flory” o populacji pszczół.

Główne założenia programu:

Program Ekologiczny dla przedszkolaków – Zielony Zakątek – przeznaczony jest do realizacji przez wszystkie grupy wiekowe (100 dzieci) w Przedszkolu nr 43 „Kolorowe” we Wrocławiu. Proces edukacyjny w programie kładzie nacisk na zbliżenie dziecka do świata przyrody poprzez jego eksplorację: badanie, poszukiwanie, odkrywanie, poznawanie i dostrzeganie jego piękna oraz nabywanie opiekuńczego stosunku do świata roślin. Działania dzieci w świecie przyrody oparte są na jego inicjatywach, przy czym nauczyciel jest organizatorem ciekawych działań, które są zgodne z podstawą programową wychowania przedszkolnego, koncepcją przedszkola, planem rocznym placówki oraz projektami przyjętymi do realizacji w bieżącym roku szkolnym. Realizacja programu zachęci dzieci do spontanicznego, aktywnego badania i odkrywania rzeczywistości, rozwijania swoich możliwości psychofizycznych oraz do doświadczania i przeżywania. Wiedza zdobyta poprzez samodzielne doświadczenia i umiejętności jest dla przedszkolaków najtrwalsza i najwartościowsza.

W programie zostanie wykorzystana **Hortiterapii, czyli terapia ogrodnicza dla dzieci.**

Hortiterapia jest stosunkowo nową dziedziną medycyny niekonwencjonalnej, coraz częściej polecaną, jako uzupełnienie innych form leczenia różnego typu schorzeń i zaburzeń. Istotą Hortiterapii jest oddziaływanie na kondycję psychiczną, fizyczną i intelektualną dziecka za pomocą roślin, a mówiąc bardziej precyzyjnie – ogrodu i prac ogrodniczych. Może mieć postać bierną – odpoczynek, zabawy w ogrodzie, lub czynną – praca w ogrodzie (sadzenie, pielęgnacja roślin itp.).

Podobnie jak nasz Domek Uczuć – Niezwykły Warzywnik i Azyl dla Motylki będzie poprawiać nastrój i obniżać poziom stresu u dzieci bazując na naturalnej potrzebie kontaktu z naturą.

Tworząc Azyl dla Motyli będziemy wykorzystać rośliny do oddziaływania sensorycznego z uwagi na to, że posiadają interesujące cechy jak: kolor i kształt kwiatów i liści, faktura liści i zapach. Z myślą o Przedszkolakach korzystających z Zielonego Zakątka, zostały zaprojektowane specjalne plakietki do poznawania różnorodności cudów przyrody.

Kontakt z przyrodą rozwinię u naszych dzieci kreatywność, wyobraźnię i ciekawość świata, siłę i precyzję ruchów. Zwiększy ich pewność siebie, poprawi relacje z innymi i obniży poziom stresu. Wzrośnie motywacja do nauki, podobnie jak koncentracja. Dodatkowo dzieci rozwijają w sobie poczucie odpowiedzialności oraz przydatności.

Cele główne programu:

- Kształtowanie umiejętnego współżycia człowieka z przyrodą,
- Nabywanie opiekuńczego stosunku do świata zwierząt i roślin
- Zapobieganie skutkom deficytu natury u dzieci mieszkających w aglomeracji miejskiej oraz zapobieganie biofobii,
- Kształtowanie postawy odpowiedzialności za obecny i przyszły stan środowiska naturalnego,
- Wytrobienie gotowości do działań dzieci, rodziców, nauczycieli i pracowników placówek edukacyjnych na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Cele szczegółowe programu:

- Przedstawienie podstawowych procesów przyrodniczych zachodzących w środowisku naturalnym, jak również w środowisku kształtowanym przez człowieka ogród,
- Podejmowanie działań dotyczących ochrony środowiska naturalnego
- Nawiązanie więzi ze środowiskiem naturalnym oraz relacji społecznych z rówieśnikami podczas pobytu w środowisku naturalnym

- Kształtowanie postaw prozdrowotnych w obcowaniu z naturą
- Przestrzeganie zasad kulturalnego zachowania w środowisku naturalnym.

Zakładane rezultaty:

Dziecko:

- Rozumie wpływ człowieka na środowisko naturalne i przewiduje skutki jego działalności,
- Postępuje w sposób przyjazny dla środowiska naturalnego, docenia jego walory estetyczne,
- Dokonuje wnikliwej obserwacji najbliższego otoczenia naturalnego, zna mieszkańców ekosystemów, z którymi obcuje i ich potrzeby,
- Docenia wartość środowiska naturalnego,
- Potrafi wyhodować niektóre warzywa, zna procesy związane z produkcją żywności, szanuje żywność,
- Dostrzega potrzebę poprawy stanu środowiska i podejmuje odpowiednie działania
- Wyciąga i interpretuje wnioski oraz ocenia efekty własnej pracy
- Korzysta ze zróżnicowanych źródeł informacji – w tym z e-technologii
- Formułuje pytania i odpowiedzi oraz przeprowadza wywiad ze specjalistą
- Uważnie słucha cudzej wypowiedzi
- Wykonuje prace plastyczne, dekoracje wykorzystując materiały naturalne i ekologiczne.

Co powinni zyskać mali i dorośli uczestnicy projektu?

- Wzbogacą wiedzę o procesach wegetacji roślin użytkowych i ozdobnych,
- Nauczą się patrzeć uważnie na naturę z szerszej perspektywy, uwzględniającej również to, co pod ziemią (np. korzenie i labirynty, tworzone przez dżdżownice, mrówki – obserwacja w labiryncie), nad ziemią i w powietrzu, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia owadów zapylających,
- Poznają znaczenia nakładu pracy i troski (czas, woda, nawóz naturalny, kompost) o wzrost i stan roślin – w tym przeznaczonych do spożycia lub cennych dla zwierząt, owadów i ptaków,
- Rozszerzą kompetencje w zakresie posługiwania się mapką, szkicem sytuacyjnym, kompasem, lupą, lornetką podczas gier terenowych i zabaw tropiących oraz w codziennej, swobodnej zabawie,
- Nabędą poczucie odpowiedzialności za naturę jak za żyjący organizm pełen życiodajnej wody, powietrza i ziemi, na którego życie i dobrostan można skutecznie wpływać oraz umiejętności współpracy,
- Rozszerzą kompetencje społeczne i emocjonalne a w tym poczucie wspólnoty z rówieśnikami w naturze i na rzecz natury,
- Rozszerzą umiejętność posługiwania się technikami plastycznymi m.in. Frotaż - odciskania faktury dowolnych przedmiotów – frotaż, Action painting - malarstwo gestu, kompozycje Land Art. – sztuka ziemi, malowanie na płótnie - bazujących na darach natury,
- Poznają walory zdrowotne i relaksacyjne płynące z obcowania z ekosystemem parku,
- Staną się bardziej wrażliwi na piękno przyrody, zjawisk atmosferycznych, pór roku i dnia, rozwiną poczucie estetyki związanej z różnorodnymi organizmami fauny i flory, krajobrazami.

Szczegółowe działania w Zielonym Zakątku:

Marzec:

21 marca – Dzień Wiosny

- Dbamy o zdrowie na przedwiośniu (cebulka w doniczce).

Kwiecień:

22 kwietnia – Światowy Dzień Ziemi

- Wielkanocne zielone śniadanie (smakołyki z grupowego ogródka)
- Dzień Ziemi – sprzątanie okolicy przedszkola
- Ogród deszczowy (pielęgnacja, obserwacja).
- Niespodzianka w ogrodzie – warzywne klasy przed wejściem do przedszkola.
- **Motyli azyl** – przywracamy trasę migracji motyla poidełka dla owadów - warsztaty przyrodnicze z Panią Agatą.
- **Niezwykły warzywnik.**

Maj:

15 maja – Dzień Ogrodów

20 maja – Światowy Dzień Pszczół

- **Spotkanie z Ogrodnikiem, Kierownikiem i Botanikiem w Ogrodzie Botanicznym.**
- Drzewa w naszym ogrodzie – współpraca z Ogrodem Botanicznym (etykietyki na drzewach),
- Kolorowa łąka, hotel dla owadów, czy Pszczółka Flora jeszcze śpi? (Poznanie życia pszczoł z wykorzystaniem bajki „Opowieści Pszczółki Florki”),
- **Rabata dyniowa**- warsztaty przyrodnicze z Panią Agatą.
- Naturalna kompozycja z roślin dla rodziców.

Czerwiec:

15 czerwca – Światowy Dzień Wiatru

- Zajęcia kulinarne „Pychotkowo” – **Zupa jarzynowa na 4 sposoby.**
- Spotkanie z ogrodzie: **Fruńmy wysoko!** – Rodzinne konstruowanie latawców.

Jako koordynator projektu – Zielony Zakątek – została mianowana Grupa 2 – zielona – Ważki – z uwagi na to, że mają bezpośredni dostęp z sali do ogrodu.

Istotne wiadomości do niektórych działań w projekcie:

Rabata dyniowa...

Z południowej strony budynku przedszkola powstanie rabata dyniowa, będą ją bardzo lubiły pszczołki i owady.

Dynię sieje się do gruntu w drugiej połowie maja. Można też zrobić rozsadę doniczkową w kwietniu. Siew dyni jest łatwy. Dynię uprawia się dla owoców: do jedzenia i dekoracji. Jadalne są także nasiona oraz kwiaty. Nasze dynie użyjemy

Dynia rośnie bardzo szybko. To jedno z największych warzyw. Pędy dyni mogą osiągnąć do 4 m długości. Owoce często ważą po kilkadziesiąt kilogramów.

Siew dyni jest prosty. Trzeba jednak **KONIECZNIE** pamiętać, że dynię niszczy najmniejszy przymrozek. Dlatego siew dyni musi być zrobiony w takim terminie, by nie zniszczył jej mróz, czyli po tak zwanej Zimnej Zoście (przypada 15 maja).

Na jedną dynię potrzeba minimum metr kwadratowy powierzchni w ogrodzie. Dynie

Dynie można siać na dwa sposoby:

- **Siew do gruntu** – od 15 do 31 maja. Nasiona dyni umieszcza się po 1-2 sztuki w oddzielnych dołkach. Jeżeli wzejdą dwa nasiona, słabszą dynię trzeba usunąć. Dynię sieje się na głębokość 2-3 cm. Dynie sieje się od razu do gruntu albo osobnych doniczek (na rozsadę). Stanowisko musi być słoneczne. Dynia nie powinna być siana obok warzyw dyniowatych, czyli arbuzów, cukinii, kabaczków, melonów, ogórków, patisonów.
- **Rozsada** – nasiona dyni sieje się do małych, osobnych doniczek od 20 do 30 kwietnia (IV). W doniczce można umieścić po 1-2 nasiona. Gdy wzejdą dwie dynie, słabszą trzeba usunąć. Rozsadę dyni wysadza się do gruntu pomiędzy w drugiej połowie maja lub nawet na początku czerwca (w zależności od pogody). Dynia nie lubi przesadzania! Dobrze toleruje tylko sadzenie z nienaruszoną bryłą korzeniową. Dynia najlepiej kiełkuje w temperaturze około 24 stopni Celsjusza. Jest wybitnie ciepłolubna! Trwa to zwykle 7-10 dni. Gdy temperatura jest niższa, dynia wschodzi dłużej. Kiełkowanie dyni można przyspieszyć przez moczenie nasion w wodzie, zanim zostaną posiane.

Warto wiedzieć

W Polsce uprawia się wiele gatunków dyni:

- dynia figolistna (*Cucurbita ficifolia*) i dynia pizmowa (*Cucurbita moschata*),

- dynia olbrzymia (*Cucurbita maxima*) i dynia zwyczajna (*Cucurbita pepo*).

- dynia ozdobna

Spotkanie z Botanikiem, Ogrodnikiem i Kierownikiem...

Przedszkolaki odwiedzą Ogród Botaniczny (plan ogrodu znajduje tutaj <https://www.ogrodbotaniczny.wroclaw.pl/plan.html>) oraz zamieszkujące w nim Krasnale wrocławskie:

Botanik – przyjaciel Babci Eugenii Pszczelarskiej

Zwany także Muzykaniem, usłyszał od innych skrzatów, że Wrocław to miasto pełne zieleni, więc osiadł tu na stałe.

Najbardziej spodobał mu się Ogród Botaniczny, gdzie może do woli oddawać się swojej pasji. Zna tu każde drzewo, krzew, a nawet kwiatek. A jego ulubiona forma relaksu to wygrywanie popularnych standardów jazzowych na saksofonie z nasturcji.

Ogrodnik i Kierownik – pracowite Krasnale w Ogrodzie Botanicznym

Ogrodnik pojawiał się we wrocławskim królestwie roślin od bardzo dawna. Jednak zwykle wybierał porę nocną. Duzi Ludzie – pracownicy Ogrodu Botanicznego, często byli zaskakiwani nowymi, pojawiającymi się znikąd, gatunkami roślin. Okazało się jednak, że Ogrodnik ma tak dużo pracy, że noc stała się za krótka.

Wielu go nie zauważa, a Ogrodnik w pośpiechu stara się przemknąć alejkami i ukryć zawartość taczek. Z pewnością można stwierdzić, że na taczkach widzimy Krasnala Kierownika przygniecionego wielką cebulą.

Niezwykły warzywnik...

Zalety

Warzywniki warte są wysiłku i włożonej pracy. Mają bowiem przede wszystkim jedną najważniejszą zaletę - produkują dla nas **żywność**, całkowicie bez chemii, zdrową, ekologiczną, wspaniałą i smaczną, zupełnie inną niż ta kupiona w sklepie czy nawet od rolnika z pola. Nie zawsze warzywa są modelowe, jeśli chodzi o wygląd, jednak zawsze będą ekologicznie, przez nas samych wyprodukowane i możemy jeść je bez obaw.

Druga zaleta to **niski koszt wyprodukowania**. Siejemy je w większości z nasion, które kosztują grosze. Można też nabyć siewki, wtedy plony otrzymamy wcześniej, ale koszt będzie nieco większy.

Kolejna zaleta: **dojrzałość** i jednocześnie **świeżość** warzyw i ziół. Zrywamy je tuż przed spożyciem, bez strat witamin i wody. W okresie ich najlepszej wartości odżywczej. Nigdzie tak świeżych produktów nie dostaniemy. Bez konserwantów, bez obróbki chemicznej. Samo zdrowie. Rozkoszujemy się potem wspaniałym smakiem i możemy gotować bez ograniczeń.

Ważna zaleta to możliwość uprawy wyłącznie tego, co nam **smakuje** i co się dobrze w ogrodzie udaje. Nadwyżkami możemy się podzielić z rodziną i znajomymi.

Uprawa warzyw, przekopywanie ogródka, sprzątanie i zbiór, to najlepsze **ćwiczenia fizyczne** na świeżym powietrzu. Jeśli nie przepadamy za aktywnym udziałem w sporcie, ogród da nam alternatywę tych ćwiczeń.

Nasz przedszkolny warzywnik to czterech równe, wysokie, prostokątne skrzynie w których dzieci będą uprawiać smakowitości na wspaniałą jarzynową zupę.

Przy wyborze odpowiednich warzyw będziemy kierować się szeroką gamą kolorów i faktur - zielone, bordowe i nakrapiane sałaty, niebieskie lub bordowe kapusty, buraki liściowe o kolorowych ogonkach, koper, jarmuż, pomidor, cukinia, purpurowa bazylia, żółte oregano - to tylko niektóre z tych propozycji.

Marchew, buraki, rzodkiewka, sałata, por, cebula i czosnek, mogą być sadzone blisko siebie. W miarę ich dojrzewania, powoli wrywamy i miejsca robi się więcej. Gdy powstaną większe luki, uzupełniamy je poplonem (rzodkiewka, sałata i bazylia). Dobieramy warzywa na wiosnę, lato i jesień, wtedy zasilimy naszą kuchnię przez cały rok.

Motyli Azyl

Motyle to prawdziwe klejnoty wśród owadów. Te arcydzieła przyrody zachwycają najróżniejszymi wzorami, barwami i kształtami skrzydeł. Barwy na skrzydłach motyli układają się często w charakterystyczny rysunek. U żadnej grupy zwierząt nie spotyka się takiej różnorodności. Na świecie żyje około **170 tysięcy gatunków motyli**, a w samej Polsce występuje ich aż 3156 gatunków z 73 rodzin, z czego 163 to motyle dzienne.

Motyle ominą nasz ogród, jeśli nie znajdą w nim kwiatów oraz roślin, na których mogłyby żerować ich gąsienice. Warto wyznaczyć część ogrodu i stworzyć w nim motyli azyl.

Rośliny ogrodowe wabiące motyle

Aby cieszyć się widokiem pięknych motyli w ogrodzie możemy postawić im domki, ale też musimy zadbać o rośliny wabiące. Poniżej lista gatunków roślin wabiących motyle i kwitnących o różnych porach roku.

Wiosenne kwiaty wabiące motyle

- fiolatek wonny (*Viola odorata*),
- lewkonia (*Matthiola*),
- forsycja (*Forsythia*),
- lilak (*Syringa vulgare*).

Jesienne kwiaty wabiące motyle

- aster nowoangielski (*Aster novae-angliae*),
- rozchodnik okazały (*Sedum spectabile*),
- wrzos pospolity (*Calunna vulgaris*).

Letnie kwiaty wabiące motyle

- niezapominajka (*Myosotis*),
- nasturcja większa (*Tropoleoum maius*),
- budleja Dawida (*Buddleja dawidii*),
- lawenda (*Lavandula*),
- mięta (*Mentha*),
- jeżówka purpurowa (*Echinacea purpurea*),
- floks, płomyk (*Phlox*).

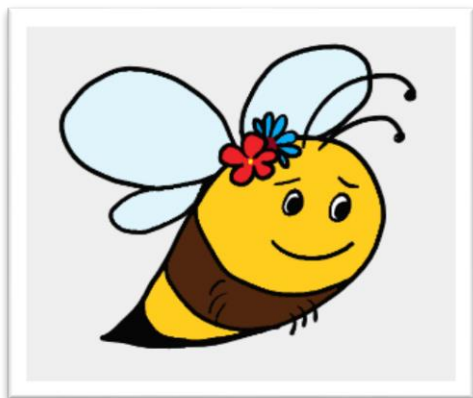
A teraz usiądźcie wygodnie i posłuchajcie naszej bajki....

Nowelka Babuni Eugenii Pszczelarskiej.

W poprzedniej naszej bajce „Opowieści czarującej Pszczółki Flory” poznaliście przygody maleńkiej pszczółki, która chciała uratować Pszczoły miodne – Apis melifera z Pasieki Pana Witolda od zagłady ekologicznej.

Poznaliście też jej rodzinę i ukochaną Babunię Eugenię Pszczelarską, która często opowiadała Florce nowelki 😊

(Całość bajki o przygodach pszczółki Florki znajdziecie tutaj:
<https://p43wroclaw.stronyklasa.pl/pszczolka-flora,184,pl>).

I dzisiaj jedna z takich pięknych nowelek Babuni Eugenii Pszczelarskiej...

Długo ją spisywaliśmy, codziennie ktoś inny z naszego zespołu dostawał delegację do sadu i przystawiając do cudownego kolorowego ula na zmianę raz ucho lewe, raz prawe zapisywał wszystko sumiennie.

Pomagał nam też Pan Witold, bo kiedy otwierał ul słyszał najwięcej. To rumiany staruszek z sumiastymi wąsami, który od wielu lat jest troskliwym opiekunem swojej pasieki – pszczelarzem.

Wstęp... (fragment z bajki)

„Wiesz, że każda z nas może znaleźć dla siebie tylko jeden rodzaj kwiatów i do gniazda znosi tylko jeden rodzaj pożytku. Kiedy już znajdziemy nowy pożytek, to musimy w gnieździe zatańczyć specjalny taniec sygnalizacyjny. (...)

Mój pierwszy taniec na scenie z plastra miodu był precyzyjny – pięknie tańczyłam tworząc ósemki, bo grządka znajdowała się daleko, na południowym – wschodzie. Wirowałam w ciemności, bo w ulu jak wiesz jest ciemno, ale moje siostry wyczuwały moje ruchy i słyszały moje bzyczenie stąd doskonale wiedziały, gdzie znalazłam przepyszne źródło nektaru. Pszczela orkiestra wtórowała mi bzykami w rytmie walca.

Czy Ty wiesz, że Pszczoły Zbieraczki nektaru muszą wykonać aż 20 000 lotów, aby zebrać 1 litr słodkiego surowca, z którego powstanie 150 g dojrzałego miodu, który jest bardzo zdrowym lekarstwem dla człowieka.

Tylko przy tej nektarowej uczcie na grządce dyniowej trzeba było bardzo uważać, bo kwiaty popołudniową porą zamykają się i można w nich zginąć. Wiesz, że ja bardzo lubię słodczyce i nie zauważyłam, że kwiat delikatnie zamyka się, ale piękny Truteń Leopold lecąc na spotkanie z Królową Matką, dostrzegł, że jestem w niebezpieczeństwie i stanął na brzegu zamykającego się kwiatka, a ja swobodnie wyleciałam..., Jaki on był piękny, widziałam go tylko kilka razy w ulu, a z tego spotkania z Królową już nigdy nie wrócił – nikt nie wie, co się z nim stało.

Babuni popłynęła łezka po policzku....

Wnusi czy Ty wiesz, że tą grządką opiekowały się takie malutkie dzieci – przedszkolaki z grupy „Chrząszcze”. Najpierw nasiona posadżyły w pięknej szklarence w swojej Sali, dzieci bardzo dbały o nie, codziennie je podlewając. Kiedy rośliny wyrosły dzieci przesadziły je na grządkę pomiędzy drzewami. Czekaając, aż dynia zakwitnie kiedyś zrobiłam im zdjęcie Wiesz jak one pięknie opiekowały się roślinami – bardzo o nie dbały – wznuszały ziemię, pielili chwasty, podlewały. Popatrz sama – tu na zdjęciu Klaudia zbiera wychodowaną przez przedszkolaki sałatę na śniadanie dla całego przedszkola!

- Babciu, babciu powiedz, jak się nazywało się to niezwykle miasto???
- Już wiem kochana! To było miasto WROCŁAW!”

Jak pamiętacie mała pszczołka Florka zamieszkała we Wrocławiu w naszym przedszkolnym Hoteliku dla owadów. Kiedy pierwsze promyki pierwszego wiosennego słońca zaświeciły i na gałązkach Kasztanowca Pospolitego (*Aesculus hippocastanum* L.) pojawiły się pierwsze pączki pszczołkę odwiedziła Babcia Eugenia.

Jednak czy wiecie, że na wspaniałym żółtym helikopterze Szafirek, który mieszka w Domku Uczuć przywiózł Babunie Eugenię z Wielkiego Miasta oddalonego od Wrocławia 301 km do naszego kolorowego przedszkola na poradę pszczołek i owadów z Hoteliku na której ustalono, że Zespół Pedagogiczny Przedszkola nr 43 „Kolorowe” wraz z dziećmi muszą wiosną zacząć stosować następujące zasady zgodnie z Programem Ruch w Naturze:

Wyjdź na zewnątrz!

- **Zielona sala w przedszkolnym ogrodzie.** Stwórz bogate w naturę miejsca uspakajające, aby dzieci mogły usiąść, czytać, myśleć i prowadzić rozmowę. Dbaj, aby edukacja odbywała się w warunkach naturalnych.
- Stwórz **ekologiczny ogród warzywny z systemem nawadniania kropłowego.**
- **Nagrywaj dźwięki natury i słuchaj ich z dziećmi** podczas całego dnia pracy.
- **Korzystaj z mebli i dekoracji na bazie przyrody – kuchnia błotna.**
- Wykorzystuj **odpadki organiczne na kompost** oraz **wodę deszczową dla zwierząt i roślin. Dbaj o ogród deszczowy.**
- **Zainstaluj poidła dla ptaków i owadów** oraz system pobierania wody deszczowej do podlewania.
- Aby chronić przyrodę, dodaj elementy ostrzegające ptaki i odstraszające ptaki w pomieszczeniach i na zewnątrz.
- **Stwórz hotel dla owadów zapylających** w pobliżu warzywnika.
- Stwórz **Motyli Azyl**; pomóż przywrócić trasę migracji motyla.
- Stwórz **zakątek z karmnikiem** - ułatwiający obserwację ptaków i ich dokarmianie w czasie zimy,

Na zakończenie...

Wspaniałe przygody naszych przedszkolaków z Pszczółką Florką w ramach Programu Ekologicznego – Zielony Zakątek – z wykorzystaniem bajki „Nowelka Babuni Eugenie Pszczelarskiej” odbędą się w okresie marzec’2021 – czerwiec’2021.

Jak będzie?

Na pewno mnóstwo pozytywnych emocji, wspólnej pracy całej społeczności – w lipcu Pszczółka Florka napisz sprawozdanie i pokaże Wam zdjęcia z naszych wspólnych działań. Na kontrolę ogrodu przyleci do nas znów Babunia Eugenia Pszczelarska, która czuwa nad prawidłowym przebiegiem realizacji projektu.

Niezbędne wyposażenie do realizacji programu:

- Warzywniki kaskadowe dla 4 grup przedszkolnych,
- Materiał siewny roślin ozdobnych i użytkowych (kwiatów i warzyw),
- Narzędzia ogrodnicze dla dzieci tj. taczki, grabie, łopatki, motyczki,
- Narzędzia badawcze dla dzieci tj. lupy, pudełka obserwacyjne, podbieraki, lornetki,
- Krzewy miododajne i domki dla motyli,
- Ziemia ogrodowa i kora sosnowa ogrodowa,
- Warsztatach edukacyjne.